

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2015

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/sti_scoreboard-2015-en

Statistični pregled OECD za področje znanosti, tehnologije in industrije 2015

Povzetek v slovenščini

Recesija običajno pospeši strukturne spremembe ter ustvarja nove izzive in priložnosti. Statistični pregled OECD za področje znanosti, tehnologije in industrije 2015 kaže, kako države OECD in večja gospodarstva začenjajo presegati krizo in vse bolj investirajo v prihodnost.

Investicije v inovacije se krepijo

Do leta 2013 so se izdatki za raziskave in razvoj (RR) v območju OECD realno povečali za 2,7 % in dosegli 1,1 bilijona ameriških dolarjev, njihov delež v BDP pa je ostal nespremenjen glede na leto 2012 in je znašal 2,4 %. To povečanje je bilo posledica RR podjetij, medtem ko so vladne RR prizadeli ukrepi konsolidacije javnih financ. Inovacije niso odvisne le od investicij v RR, temveč tudi od dopolnilnih sredstev in zmogljivosti, kot so programska oprema, oblikovanje in človeški kapital, to je na znanju temelječega kapitala (KBC). Investicije v KBC so se pokazale odporne na krizo; podatki za leto 2013 kažejo, da so se investicije v KBC okrepile v vseh sektorjih gospodarstva.

Raziskovalni "splet" je pomemben

Od sredine 80. let, so se izdatki za temeljne raziskave v državah OECD povečevali hitreje kot aplikativne raziskave in eksperimentalni razvoj, kar je bilo posledica tega, da so mnoge vlade dajale poudarek financiranju znanstvenih raziskav. Temeljne raziskave ostajajo visoko koncentrirane na univerzah in v vladnih raziskovalnih organizacijah. Znatno delež RR je v takih institucijah namenjen razvoju v Koreji (35 %) in na Kitajskem (43 %). Na splošno je leta 2013 Kitajska (4 %) v primerjavi z večino gospodarstev OECD (17 %) investirala relativno malo v temeljne raziskave. Njeni izdatki za RR so še vedno izrazito usmerjeni v razvoj infrastrukture za znanost in razvoj, to je stavb in opreme.

Disruptivne inovacije omogočajo naslednjo proizvodno revolucijo

Nova generacija informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT), kot so tiste na področju medmrežja stvari (Internet of Things), masovnih podatkov in kvantnega računalništva ter množica iznajdb na področju sodobnih materialov in zdravstva, postavlja temelje za velike spremembe v našem delu in življenju. V letih 2010–2012 so bile pri inovacijah na teh področjih vodilne Združene države, Japonska in Koreja (ki so skupno prispevale več kot 65 % vseh v Evropi in Združenih državah registriranih patentnih družin), sledile pa so jim Nemčija, Francija in Kitajska.

Vladna podpora RR podjetij narašča, a je pomembno povpraševanje

Za podjetja, ki investirajo v RR, je bolj verjetno, da bodo uvajala inovacije. Leta 2015 28 držav OECD uporablja davčne spodbude za spodbujanje RR podjetij. Ta podpora je v letu 2013 znašala skoraj 50 milijard ameriških dolarjev. Za inovacije je pomembno tudi povpraševanje. Sodelovanje na trgih javnih naročil je bolj pogosto med velikimi kot med malimi in srednje velikimi podjetji (MSP) ter je veliko bolj verjetno med inovativnimi kot neinovativnimi podjetji.

Znanstvena odličnost je odvisna od raziskovalnih vročih točk in omrežij sodelovanja

Nekaj centrov odličnosti še naprej prevladuje na področju znanosti in inovacij. V Združenih državah je 22 od 30 najboljših univerz z najvišjimi povprečnim vplivom v obdobju 2003–2012. Trideset najbolj vplivnih, običajno javnih, raziskovalnih institucij je razpršenih na 14 različnih lokacijah, vključno z gospodarstvi, ki niso del OECD območja. Štiri države – Združene države, Združeno kraljestvo, Nemčija in Kitajska – so skupno predstavljale od 50 do 70 % najbolj vplivnih objav v vseh znanstvenih disciplinah. Mednarodno sodelovanje se je od leta 1996 skoraj podvojilo in doseglo skoraj 20 % vseh znanstvenih objav v letu 2013. Združene države imajo še naprej osrednjo vlogo v znanstvenih omrežjih, kot cilj in vir znanstvenikov.

Pionirske inovacije so visoko koncentrirane med korporacijami na področju RR

Leta 2012 je 2000 vodilnih korporacij na področju RR ter njihovo omrežje 500.000 podružnic predstavljalo več kot 90 % globalnega RR podjetij ter 66 % patentnih družin, registriranih v petih največjih uradih za intelektualno lastnino po svetu. Med temi 2000 je 250 multinacionalnih podjetij predstavljalo 70 % vseh izdatkov za RR, 70 % vseh patentov, skoraj 80 % vseh patentov na področju IKT in 44 % registracij blagovnih znamk. Večina njihovih sedežev (55 %) in podružnic (40 %) je bila v Združenih državah in na Japonskem. Več kot 80 % imetja intelektualne lastnine, ki so jo v Evropi in Združenih državah zaščitili investitorji iz 2000 vodilnih RR korporacij s končnimi globalnimi lastniki v Hongkongu na Kitajskem, na Bermudih, Irskem in Kajmanskih otokih, proizvajajo tuje podružnice, večinoma locirane v Združenih državah in na Kitajskem.

Globalne verige vrednosti (GVV) so po obsegu še vedno regionalne

Mednarodna drobitev proizvodnje se je naglo razširila, tako da vmesni proizvodi zdaj predstavljajo približno 50 % svetovne trgovine končnih izdelkov. Vzhodna in Jugovzhodna Azija ("Tovarna Azija") je postala vse bolj integrirana in je pomemben deležnik v globalni proizvodnji, medtem ko je Kitajska glavna dobaviteljica vmesnih proizvodov številnim gospodarstvom Jugovzhodne Azije navzdol po proizvodni verigi. Do leta 2014 je Kitajska prehitela Kanado in Mehiko ter postala največji dobavitelj vmesnih proizvodov Združenim državam. Geografski obseg verig vrednosti sicer ostaja pretežno regionalen ter zrcali povezovanje znotraj Evrope, območja držav pogodbenic sporazuma NAFTA in "Tovarne Azija", pri čemer se vloga regionalnih omrežij razlikuje med sektorji.

Vse več delavcev je zaposlenih v GVV

Število delovnih mest, vključenih v GVV, se je med letoma 2011 in 2013 povečalo v večini evropskih držav in v Združenih državah, prav tako se je povečal delež visoko kvalificiranih delavcev, zaposlenih v GVV. Leta 2013 je bilo približno 60 milijonov delavcev sektorja podjetij v 21 državah EU in v Združenih državah vključenih v GVV, od tega 36 % visoko kvalificiranih. Zadostitev tujega povpraševanja zahteva visoka deleža nizko in visoko kvalificiranih delavcev, medtem ko je domače povpraševanje bolj odvisno od srednje usposobljene delovne sile.

Kriza in dolgoročni trendi so spremenili povpraševanje po delovnih mestih

Večje povpraševanje po končnih izdelkih v območju OECD izpolnjujejo delavci v gospodarstvih v vzponu. Po krizi so tako velika kot mala podjetja zmanjšala število zaposlenih, zlasti v proizvodnji. V Evropi je kriza prizadela predvsem rutinsko intenzivna delovna mesta – pri katerih je delavčeve naloge mogoče avtomatizirati, uporabiti zunanje vire in/ali jih opraviti v tujini – v Združenih državah pa so bila prizadeta tudi nerutinska (npr. menedžerska) delovna mesta. V času zaleta v letih 2011–2012 so v Združenih državah znova pridobili delovna mesta v vseh sektorjih, v Evropi pa le v nerutinskih panogah.

Uspešna podjetja investirajo v sposobnosti delavcev

Organizacijske sposobnosti podjetij, zlasti njihova zmožnost upravljati proizvodnjo prek GVV, znanje in sposobnosti delavcev ter funkcije, ki jih opravljajo, so med najpomembnejšimi spodbujevalniki uspešnosti podjetja ter sposobnosti uspeha na globalnih trgih. Ocene investicij v organizacijska sredstva so med 1,4 % in 3,7 % dodane vrednosti. Usposabljanje, specifično za posamezno podjetje, omogoča delavcem, da se spoprijemajo s spremembami in jim hkrati pomaga pri izboljšanju produktivnosti. Ocene investicij v usposabljanje so 6–7 % dodane vrednosti v letih 2011–2012, pri čemer je usposabljanje na delovnem mestu predstavljalo 2,4 %.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2015*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/sti_scoreboard-2015-en